

12-11 28/11/37 - 2/12/37 28/11/37

9 - 11. 7. 1937

מוכיחים שאין אנו יכולים להסתפק בשטח הזה המרובע. עם וילקנסקי איני יכול להסתרות בחשבון המספרים. אני חי במשק יגור ושם 11 שנה לא היו מים וחשבו שאין מים ולבסוף נמצאו מים. מבין הודאות הזאת שבנגב אין מים? וילקנסקי אומר: תדעו, אם אתם יכולים להכניס 5 מליון הרי זה רק באיזור הזה. אך אני רוצה משהו להגיד: איבני חושב שאנו יכולים לגשת לדברים האלה מתוך חשבון ריאלי. בהזדמנות של ויכוח כחיפה אמרתי את הדברים שאני רוצה כאן לחזור עליהם, אני נזכר בוויכוח שהיה בזמן תל-חי. אתם יודעים שילה שהיו בועד הצירים הוכיחו שאי-אפשר להגן על הנקודה, בתל-חי אין די אנשים, אין מזון ודי כושינסקי הוכיח מכהינה שטרטגית שאי אפשר לעמוד וטרומפלדור ענה: מקום שבאחדנו בו אין עוזבים. למת לי כל הלוגיקה? - את המקום אין עוזבים. לו היה חי כיום ברור לי שהיה אומר: ארץ אין מחלקים מתוך הסכמה ורצון. אפשר להכריח, לכבוש, אבל להסכים לחלוקת ארץ - לא!

כל הלוגיקה והמציאות - ארץ אין מחלקים. ועוד דבר, גבולות לא מזיזים בלי מלחמה. אפן לנו ליצור אילוסיה שנשנה את הגבולות, מפני שאם אנו נקנך בועד להגבת הגבולות אף הערבים יחנכו בועד. אילוסיה זו שאפשר להסתפק רק בדאגה להיותם והדור הבא ידאג לעתיד - אני רוצה לומר שאין זו השקפה היסטורית, אלא השקפה היסטורית של אין-אנשים ופחד. אין לנו להמצא תחת השפעת רגע היסטורי בתולדות היהודים בגולה, להמצא תחת השפעת המצב הרע של היהודים בפולניה, אולי יעלה בידנו עכשיו להגדיל את העליה אבל איבני מאמין שנוכל לקבל עכשיו את הנגב, כל שבוי לשובתנו בגבולות יגרום להרמת צעקה מצד הערבים, לאנגלים מערביים להראות שאם לא בקבל את מה שמציעים תהיינה פרעות, שנים קשות לפנינו אבל עם נאמנות לירבות גדולה, עם חזון הניכרות הגדולה במקום אילוסיה של הקלה והצטמצמות בגבולות קטנים במצב של קונסטרוקציה כלכלית לא כריזה.

שקולניק: כמה חברים שנאמו כאן במועצה פנו לצירים: שהנה בפקחות ובשכל אתם באים לדון על עניינים אלה של קביעת גבולות וחלוקת הארץ ולא בהתרגשות. צריכים להודות היו גם מתרגשים. אבל המועצה צריכה לדון ולהחליט. אם כי כל אחד מאתנו מתרגש מאוד עליו לכבוש את טערת לבו ולהגיש למסקנה שהיא פרי המחשבה ולא פרי ההתרגשות, ולכן צריכים לדון על העניינים האלה מתוך שיקול דל מחשבה.

אני חושב שיש דבר מה איום בעצם הויכוח שלנו ובעצם המצב שנכנסנו לתוך ויכוח אשר לשופע מן הצד יוצא שמישהו בקלות מותר על &&&. מישהו אומר: הריים? מה זה חשוב הריים? מה זה חשוב ירושלים? מה ערכו של הדבר יהודה? - אבל זוהי פליטת פה בזמן הויכוח. אני, חברים, כשאני רואה את הגרזן הזה על מפת איי לבי

שנתת דם. ואין אני מוותר על הרים. לא שמעתי את וילקנסקי, יודע אני אודותו
 ואת עמדתו. אני רוצה גם את המדבר, אם ישנו מדבר בא"י, אם גם אין לנו תקווה
 שניישב אותו. עמים יותר גדולים משפחות דרושה להם קרקע לוחמים גם בעד מדבריות.
 הייתי מאוד רוצה שלא נתרצל לשיגרא זאת שהופיעה אבלנו כאן תחת לחץ תחשבה
 שכאילו אנו ממעייטים את ערכו של הענין. הרים - זה לא חשוב, מדבר - זה לא חשוב.
 דבר זה כשלעצמו הוא איום שאנו צריכים אחד לשני לתסביר ש-6-6 מליונים דונם זה
 כאילו תרפ"ש אלפים, אני זוכר את הויכוח לפני שנים לאחר הדו"ח של שאו. כבר
 אז הציג וייצמן לרופין את השאלה כפושט הועה"פ הציוני; אתה בתור כומחה הגד לנו,
 היש מקום באר"י להתישבותן של 50 אלף משפחות בחקלאות? - רופין ענה: כן, אפשר
 ליישב בארץ 50 אלף משפחות חקלאיות, והקלה עברה במושב הועה"פ, ולכן אל נתרצל
 לותרבות כזאת, אם כי גם אני ספריך שכשמה הניתן יש משהו לעשות, אם אני אומר
 שעלינו להשתמש במעצה זו ביותר מחשבה פאטר ברגש, הרי זה משום כך: נדמה לי
 שזה אחד מאסונות לקראת המצב הזה שהרבה זמן המקרה לא הביא אותנו לידי כך
 שנחשוב איך נגיע לציונות גדולה ולהתישבות גדולה, יש גורם ערבי בארץ - אמרנו,
 ואף זו שיגרא, יגיע היום וסתוך עליה גדולה, סתוך היוותנו רבים או רוב נגיע
 לפתרון השאלה הערבית, אלא מה? יש גורם בארץ שאינו ניתן לנו להיות רבים, אם
 אתם רוצים שני גורמים כאלה - אנגלים וערבים, אותו הסוד שאנו יקענו שבו שמוך
 הפתרון, כאן נקודת ארכימדס, - כשנחה רבים אז נמצא פתרון של הסכם - אותו הסוד
 היה ידוע גם לאחרים, לערבים ולאנגלים, והם לא נותנים להיות רבים, ואם כן
 איך נגיע לציונות גדולה, להתישבות גדולה ולמליונים. היום עשו פה את החשבון.
 לא שמעתי אותו, אבל כל אחד סאתנו יודע אותו פחות או יותר, ידוע הדבר שכל שנה
 אנו מפגרים בעליה גדולה אנו צריכים אח"כ אנו צריכים אח"כ שנה של עליה גדושה
 מאוד כדי למלא את החסרון. מתקיים כאן הפסוק "אם יום תעזבהו יומים תעזוכי". ככל
 שלוש שנים קורה משהו שמעכב אותנו. קודם כל שנה עוברת במהומות, ובינתיים אין עלי
 אח"כ ספר לבן או כחול, אח"כ ועדה, אח"כ פבריק ברק ויש טקרה כמו גרמניה והגענו
 ל-50 אלף לטפה, אבל מהו החשבון הבינוני לסנה? נדמה לי שיש לכולנו ההרגשה
 שהפרוצס חוזר אחת לשלוש שנים, אם אומרים שעלינו להאמין בציונות גדולה, ניתן
 לעצמנו דו"ח כאן בטועצה איך נגיע להגשמתה. הוא הדין בנוגע לרכישת קרקעות
 בא"י עם הנגב ועם ההרים. כיצד נשיג קרקע? סבלי לרכוש הוא לא יהיה לנו, והנה
 העליה היהודית עם כל רכישת דונם הרחיקה מאתנו עשרה דונמים. הן כמדברים על
 ציונות גדולה עלינו לשאול את עצמנו, איך נעשה אותה? הן אנו נמצאים בתוך תרומה,

אין אנו ציוני חז"ל והזמן אינו לפני עשרים או שלושים שנה. עומדים אנו בתוך החזית, אם כן איך נקים את המפעל? כהי התקדמותנו בכל שנה ברכישת קרקע, וכמה כסף אנו מוציאים על כמות זו? מה שיכולנו פעם לרכוש בשתי לירות אנו רוכשים עכשיו ב-20. עכשיו באה סטגנציה במחיר ספני שבא עיכוב בעליה, אבל כשתחיל העליה יעלו גם המחירים. אתם זוכרים שהחלטנו פעם על אדמה בחסכון והכיוון היה דרוכה, אבל אף פעם לא חסכנו אף דונם אדמה כי מיד אחרינו התחילה לפרוץ ספטרות. אנחנו עם הנקין ועוזריו הנאמנים לא רכשנו קרקע. צריך שנדע זאת כי בדרך שהלכנו עד עכשיו גם היא אינה הדרך המובילה לציונות גדולה, לישוב הארץ כולה על ידי יהודים. היא אינה אלא דרך לפעולה פעם יותר ופעם פחות, פעם צעד קדימה וסנים אחורנית, ופעם שבים קדימה ואחז אחורנית - אבל תמיד אחד אחורנית. משום כך אני חושב שהובה על כל אחד להביע את דעתו. ואני חושב שיתכן כי שסון פתרון בדרך החלוקה והקמת מדינה יהודית. ואני יודע שלא תהיה עוד מדינה כל כך מושלמת. וזה נכון, משום שמדינות אין נותנים, גם גבולות אין נותנים, והרי בכל זאת נותנים לנו ארץ ומכירים שזה בזכות ולא בחסדואנו רוב העם עוד נמצאים בחז"ל וצריכים לעלות לארץ ולקבל אותה. אין להשוות את מצבנו למצבן של מדינות אחרות שלוחמות על גבולות.

באולמנו עכשיו ובעולמנו בכלל מנסרות עכשיו שתי שאלות: האם פוסלים אנו את המחשבה של חלוקה בתור פתרון או לא. אני אומר, שאינני פוסל אותה יתכן שיש כאן פתרון, כי מה שהיה עד עכשיו היה רע בהחלט. אם נאלץ ללכת בדרך הקודמת אינני רואה כל מוצא לציונות גדולה. אין לנו לא רכישת קרקע, לא עליה, לא אמצעים מספיים ולא כל שאר האמצעים הדרושים לחקמת המפעל שלנו כמו מס, גבולות וכו'.

אני ובר עכשיו לנקודה השניה. אחרי שאני מניח שדרך החלוקה אינה פסולה אני שואל את עצמי: מהצעה זו כפי שהיא עכשיו האם אפשר לקבלה? אני אומר: לאן בשבילי אבן הנוחן הראשונה היא לא המפה אלא העליה. אני סוכן לשלם את המחיר של החלוקה משום שאני רואה שאין אנו מספיקים במעשינו שנה שנה לכסות את העודף של האחרים! המבורך שלנו. זה בשבילי אבן הנוחן וגם תנאי ראשון, אני רוצה לדעת אם מהרגע שהיהודים אומרים: כן, אם מאותו הרגע מסת יש לנו הופש עליה במידה שאנו רוצים ויכולים ואפילו למעלה ממה שאנו יכולים, או אין לנו. זה קובע את גימתי להצעה זו אם להסכים לה או לא להסכים. לא 8 חדשים ולא תקופת מעבר שאף אחד אינו יודע פתי היא שתחילה ומתי היא גומרת, אלא מהרגע שאנו אומרים "כן" אנו צריכים להיות חפשים בעליה. הדבר השני - הנגב, אם כי אמרתי שאני מסכים שאפשר גם בחלק זה לעשות גדולות, ואם כי אני סוכן להסכים בהרגע זה לדעה המסקפת אם בנגב נמצאים מים

אבל אי אפשר להציע הצעה זו לעם ישראל, שמה יבנה את כולדתו על הסטח הקטן הזה,

כלי החלום או האמונה הזאת שאנו נעשה משהו בנגב, ועוד דבר: דיברו כאן היום

על מטעי עסק הירדן, ואני יא לי גישה אחרת לכל הענין הזה. ראיתי שיש חברים

ממנו חשבים בטעלה ספנסים להכין דרוש שהנה יהיו לנו גרעינים בעבר השני.

לדידי התנגדותנו בריכה לנכוע יותר מהצד המרינציפיוני. הערכים והגללים צריכים

להתרגל שאין אנו צוענים בא"י וששח אדמה שכבר ברכש על ידינו, יהיה זה דגניה או

משק אחר, האדמה שנרכסה עד היום בא"י על ידינו, שרגלינו דרכה עליה, אדמה זו

אינה יוצאת מרשות היהודים. ואני הייתי קובע מכל בקורה עברית הכי קיצונית

תחום סבת, שזה קובע כיום את הגבול. איני יכול להעלות על דעתי שמה שכבר הושג

על ידינו בוותר על זה. הלא כולנו מקווים שבכולות אינם נצחיים ומה שהוא גבול

היום ישתנה מחר, אם כן איך אפשר להשלים שמה שהוא כיום יהודי יצא מרשותנו?

הדין בנוגע לירושלים, ולא רק פסום שהיא לב האומה ומרכז החלוטות ותתקוות,

אלא פסום שיושבים בה שכעים אלף יהודים, וירושלים אף פעם לא נשארה בלי יהודים

מימי החורבן, ולכן עכשיו כשכאים להציע מדינה יהודית אי אפשר להציע ליהודים

שירושלים לא תהיה בה. פסום כך אני אומר: את ההצעה כמו שהיא כיום אי אפשר לקבל.

ועוד דבר, בדטה לי שבטעה זו כשתלויה עלינו חרב דמוקלס של האלטרנטיבה הראשונה

כמו שהיא, אולי בכלל רע לדבר על האלטרנטיבה השניה. אולי היה הדבר המתאים ביותר

בתקופה זו קודם כל לערוך את המלחמה החריפה ביותר, לגייס את כל בוחותינו לשנוי

פני האלטרנטיבה הראשונה, לא כל כך כדי לקבל אותה אלא כדי לקבל אח"כ את האלטרנטיבה

השניה, אבל לא לקבל את השניה תחת האיום של הראשונה. בדטה לי שכאן יש לנו בסיס

יחזק למלחמה פסום שזה בגדר המנדט. זוהי גישה לשאלה באינטשנציה שו שאנו

נמצאים בה לא רק בימים אלה במיטואציה שאנו נמצאים בהגשמת מעולתנו בארץ

כמטך שני. אם אנו מציגים לעצמנו את השאלה, האם באמת ובתמים בדרך שהלכנו בה

עד עכשיו נבצרים את הציונות הגדולה, עלי לאמר שאין לי בטחון שזוהי הדרך הטובילה

להגשמתה של הציונות הגדולה בלי אמונה טיטטית שאח"כ יקרה משהו. אמנם היום אנו

מתקדמים בצעדי צב, אבל יום יבוא ויקרה משהו. אף אחד מאתנו, חברים, אינו יכול

להראות שאנו תולכים לקראת הדרך הגדולה, עכרו המישים שנה לציונות, 20 שנה לאתר

הצהרת בלפור ואנו רואים למה שהגענו, עם כל צעד שלנו קדימה אנו מגבירים את

כוחו של הצד השני, ואם מצב הדברים כך אפשר לבוא למסקנה שבהקמת מסגרת אחרת

לפעולתנו יתכן שבה פסון מנוף הרבה יותר גדול, ול-10 שנים את 15 שנה. אף אחד מאתנו

שחושב על ציונות גדולה בדרך זו אין לו אפשרות להרחיק לראות מה יהיה בעוד 5 שנים.

תנו לי עליה של 100 אלף יהודים בפסח המס שנים ואני מוכן בעד הרבה דברים לעצום את הפינים.

אמרתי קודם שאין אני מתאר לי את המדינה כלי הנגב. אבל אם גם כניה שיש ששחים אחרים מחוץ לנגב המעניינים אותנו ואנו מותרים על הנגב, כבר אמרו לנו שמקורות המים הם בצפון ויש לחשוב שגם מי ההשקאה של הנגב יבואו מן הצפון, אם מקורות המים יהיו בידינו ונבניה ששטח זה שבדרום ימצא מחוץ לרשותנו ויהיה שטח, האם אין לתאר שאנו יכולים לקבל קונצסיה של מליון או שני מליונים דכנס? אני מתאר לי אפשרות כזאת, בכל אופן אין הדבר הזה רחוק יותר מאשר הציונות הגדולה שעליה אנו מדברים בשיחה זו שאנו חולכים בה, יודע אני שהעבודה אינה קלה, כבר מרגישים אנו כיום את הפרקחה שקמה מסביב לענין הן בעולם היהודי והן בעולם הערבי. יודעים אנו את הדרישות שיעמידו נגד זה, אבל זוהי עבודה שצריכים להרתם בה, עבודה שאחרים לא יעשו אותה. וכשאני חושב שפתרון זה שמן בו מנוף לפעולה כבירה, אני מגיע לכלל דעה שכך החצעה כמו שהיא אין לקבלה, אלא צריכים לחפש את הדרך להפוך אותה למנוף שיתן לנו את האפשרות לפעולה גדולה.

בן-אהרן: היה חשוב לראות את הניסויים שהומייעו בוויכוח ולהטדירם לפי השייכות. יש ואנו מתוכחים על דבר ודאי ומנסים לסתור אותו על ידי פרוגנוזה. יש ומדברים על פרוגנוזה ועובדים(?) עליה בציון של דבר מהעבר, ויש חוסר אחיזה בכירור זה, חוסר הקטבה לנימוק והויכוח עם הנימוק הזה ולא החלפתו באיתו שהיא הטענה או באיזה שהוא דבר מעולם הראוי והמקורה והמסוער שהיה טחניר. אותנו לשטח של יתר הבנה ויתר הקטבה של איש לרעהו. כירור פאלות אלה במועצה משתרע למעשה בשטח מוצע, הכוונה לפנינו מוגדר, הכתוב, הקיים לפי זה כהצעה, וסאיך הכירור השני הפרלילי לכך מתנהל ביחס להשערות, ביחס לתקנות, ביחס לחזון. ונראה לי שבשורה ראשונה חייבים בוויכוח זה לדאוג לדיסציפלינה של המתווכח ושל המסור הכסוי שלו. ופיתוח מחשבתו. הנה לפנינו הצעה מסוימת, זוהי הצעה בעלת ברירות ועל הצעה זו יש לענות הן או לאו. וה"הן" הזה וה"לאו" הזה צריך להיות מלווה בהודעה פשוטה "הן" או "לאו" בכל התנאים, וכל תוספות הלואי שנאמרות ומלוות כל דיבור אי אפשר לדעת אם הוא לתפארת הפליצה או הוא בא כדי להקל ולהפתיק את הדין, או הוא באמר בתכלית של עמדת ברזל, של עמדה אולטימטיבית. דובר מעט מאוד על עמדה אולטימטיבית והיה חשוב מאוד לקבוע את הדבר. מדברים על הרצוי: ירושלים, הנגב וכל יתר השטחים שנשארו מחוץ לגבולות המטופנים על ידי הועדה. והיתה זו הובנה אלמנטרית, חברית